

CACHE 10

DE WIL VAN GOD

KERN VAN DE CACHE

De jongeren zullen leren dat zelfs wanneer de gebeurtenissen in de wereld losgeslagen lijken, toch alles gebeurt volgens Gods plan.

DOELSTELLINGEN VAN DE CACHE

De jongeren zullen in staat zijn om:

- ✓ De twee willen van God te omschrijven.
- ✓ Gods soevereiniteit te verdedigen in een wereld die soms buiten Zijn controle lijkt te zijn.
- ✓ Uit te leggen hoe christenen zouden moeten kijken naar de geschiedenis en de gebeurtenissen in hun levens.

SLEUTELVERS

Efeze 1:11 (God) Die alle dingen werkt overeenkomstig de raad van Zijn wil.

TOEPASSING

- ✓ Vertrouw op God wanneer je niet begrijpt waarom er slechte dingen gebeuren.
- ✓ Kijk naar Gods doel voor zowel de goede als de slechte gebeurtenissen van het leven.
- ✓ Besef dat God alle gebeurtenissen onder controle heeft.





AANKNOPINGSPUNT

De allerslechtste mens en Gods soevereiniteit

Stel je de meest gehate mens uit de geschiedenis eens voor. Mogelijk denk je aan Stalin, Mussolini, Hitler of iemand anders. Maar op de lijst van alle slechte mensen staat Judas Iskariot bovenaan de lijst. Judas was persoonlijk bevriend met de God van het universum in menselijk gedaante. Hij zag wonderen die enkel God kon verrichten. Hij hoorde de woorden van leven rechtstreeks uit de mond van Jezus Christus. Hij kon onmogelijk de godheid van Jezus ontkennen. En toch verraadde Judas God voor dertig zilverstukken, de prijs van een slaaf (Mat.26:15; Zach.11:12-13). Judas maakte plannen, werd beïnvloed door satan en werkte samen met andere boosaardige mannen. En ook al was het de grootste zonde uit de geschiedenis van de mensen, toch maakte het deel uit van Gods wil. Hij gebruikte deze enorme zonden van boosaardige mensen om Zijn plan om Jezus te laten sterven voor onze zonden te volbrengen. De meest gruwelijke zonde werd op die manier de meest glorieuze zegen voor het menselijk geslacht.

Een oude man, zijn zoon en een paard

Er was eens een man die in een klein dorpje leefde. Ondanks zijn armoede, werd hij door iedereen benijd omwille van zijn prachtige witte paard. De mensen boden fabuleuze bedragen voor het paard, maar de oude man wilde er niet van weten. 'Dit paard is een vriend en niet zomaar een bezitting', antwoordde hij telkens.

Op een ochtend was het paard niet in de stal. Alle dorpelingen zeiden: 'Jij oude gek. We hebben je toch gezegd dat iemand dit oude paard ooit zou komen stelen. Je zou er op zijn minst nog geld voor hebben kunnen krijgen. Nu is het paard weg en ben je vervloekt met die tegenslag.'

De oude man antwoordde: 'Mogelijk. Ik weet enkel dat mijn paard weg is; verder weet ik niets. Of het nu een vloek of zegen is, kan ik niet zeggen.'

Na vijftien dagen kwam het paard terug. Het was niet gestolen, maar in het bos weggelopen. En hij was niet alleen teruggekomen, maar samen met een dozijn wilde paarden. Opnieuw schaarden de dorpelingen rondom de oude man en zeiden: 'Je had gelijk; wat wij zagen als een vloek was eigenlijk een zegen. Wil je ons alsjeblieft vergeven?' De oude man reageerde hierop:

'Misschien. Opnieuw trekken jullie te snel conclusies. Hoe weten jullie nu of dit een zegen of een vloek is? Hoe kan je hier nu een oordeel over vellen zolang je het volledige verhaal niet kent?' Maar men keek niet verder dan hun neus lang was: de oude man had nu twaalf paarden erbij gekregen die hij kon temmen en voor veel geld verkopen.

De oude man had ook een zoon, zijn enige zoon. De zoon begon met het temmen van de paarden, maar viel jammer genoeg na een paar dagen van een paard en brak hierbij zijn beide

benen. Weer opnieuw verzamelden de dorpingen rondom de oude man zeggende: 'Je had gelijk. De wilde paarden waren geen zegen; ze waren een vloek. Je enige zoon heeft zijn benen gebroken en nu heb je niemand die je op je oude dag kan helpen. Nu ben je armer dan ooit tevoren.' Maar de oude man zei: 'Misschien. Maar ga niet te ver. Zeg enkel dat mijn zoon zijn benen heeft gebroken. We kennen slechts een deel van het hele verhaal.'

Enkele weken later ging het land de oorlog aan met een buurland. Alle jonge mannen van het dorp werden opgeroepen om zich aan te melden bij het leger. Enkel de zoon van de oude man werd hiervan vrijgesteld omdat hij twee gebroken benen had. En weeral kwamen de dorpingen rondom de oude man staan, ditmaal met tranen in de ogen omdat de kans klein was dat hun zonen zouden terugkeren van de oorlog. 'Je had gelijk oude man. Het ongeluk van je zoon was een zegen. Onze zonen zijn we voor altijd kwijt.'

De oude man sprak opnieuw: 'Jullie dorpingen zijn te snel in het trekken van conclusies. Enkel God kent het uiteindelijke verhaal.' ¹

Het nieuws

Neem eens een kijkje in de krant van deze week. Welke grote gebeurtenissen zijn er gaande in de wereld of in de stad waar je woont? Lijkt het niet dat er voortdurend slechte dingen gebeuren? Heb je er ooit al eens bij stilgestaan waarom God alle deze dingen toelaat? Heb je je al eens afgevraagd waar God tijdens al die gebeurtenissen mee bezig is – en of Hij überhaupt ergens mee bezig is? Heeft God echt een wil voor ons en heeft Hij werkelijk de controle over alle gebeurtenissen?

We moeten de gebeurtenissen in onze levens en de wereld in een juist perspectief zien. Ook al lijkt het soms dat God veraf is of de controle kwijt is, toch heeft Hij de controle over al hetgeen dat gebeurt.

UITLEG

Heeft God alles in handen?

De wereld lijkt van kwaad naar erger te gaan. Chaos regeert, kwaad wordt beloond, de natuur is onvoorspelbaar en de mensen hebben geen idee van waarom ze er zijn. Ze vragen zich af of er een God is en als Hij bestaat, waarom Hij niet gewoon het heft in handen neemt en al het verkeerde in de wereld goed maakt. Moeten we besluiten dat God geen plan heeft of dat Hij mogelijk wel een plan heeft, maar het niet kan uitvoeren?

Uiteindelijk komt het neer op deze vraag: Heeft God een wil waarop we kunnen vertrouwen, waarin alle dingen gebeuren volgens Zijn doeleinden? Of vindt alles maar lukraak plaats omdat God geen interesse heeft of niet in staat is om een verschil te maken?

Hoewel het vanuit ons perspectief mogelijk niet lijkt dat God alles in handen heeft, leert de Bijbel zeer duidelijk dat God alles volledig onder controle heeft. Hij is soeverein en heeft een meesterplan om Zijn wijze doeleinden te bereiken. Jesaja 46:10 leert ons dat God 'vanaf het begin verkondigt wat het einde zal zijn, van oudsher de dingen die nog niet plaatsgevonden hebben; Die zegt: Mijn raadsbesluit houdt stand en Ik zal al Mijn welbehagen doen.' Eigenlijk gebeurt alles exact zoals God het wilde laten gebeuren.

Ook al hebben de mensen en demonische krachten een vrije wil om beslissingen te nemen, toch draagt iedere beslissing ertoe bij dat Gods wil volbracht wordt. God kan bedroefd zijn door onze keuzes, maar Hij zal nooit verrast worden door wat we doen en nooit enige frustratie, apathie, verbijstering of verslagenheid voelen. In Daniël 4:35 lezen we: 'Al de bewoners van de aarde worden als niets geacht. Hij doet naar Zijn wil met de legermacht in de hemel en de bewoners van de aarde. Er is niemand die Zijn hand kan wegslaan of tegen Hem kan zeggen: Wat doet U?'

Maakt het kwade deel uit van Gods wil?

'Wacht eens even' , denk je nu misschien. 'Ik dacht dat God goed en liefhebbend was. Hoe kan het dan Zijn wil zijn dat er verschrikkelijke dingen gebeuren, zoals een gezin dat om het leven komt door een dronken bestuurder of een baby die geaborteerd wordt?'

Dat is een erg goede vraag. Enerzijds weten we dat God deze vreselijke daden haat. Maar anderzijds weten we ook dat God uiteindelijk Zijn universum in handen heeft en geen hulpeloze toeschouwer is die verplicht wordt om Zijn plan, als reactie op de handelingen van Zijn schepping, voortdurend bij te schaven. De Bijbel leert dat God al onze dagen nog voordat we geboren waren reeds bepaalde (Ps.139:16). We kunnen dus zeggen dat het Gods wil is dat mensen niet moorden, maar dat het evenzeer Gods wil is dat mensen op hun bestemde tijd sterven. En soms laat God een moord plaatsvinden om dat doel te bereiken.

Omdat de Bijbel duidelijk beide kanten laat zien, hebben theologen gesuggereerd dat God twee willen heeft. Deze willen zijn niet tegenstrijdig, maar lopen naast elkaar terwijl we in deze gevallen wereld leven. Enkel in de hemel vindt Gods morele wil volmaakt plaats en het is met dat doel voor ogen dat we bidden, terwijl we verblijven in deze wereld vol zonden, 'Uw Koninkrijk kome. Uw wil geschiede, zoals in de hemel zo ook op de aarde (Mat.6:10).

Gods twee willen

Sommigen omschrijven de twee willen van God als volgt:

1. Gods soevereine wil

God is soeverein en al wat Hij besluit wordt uitgevoerd. Efeze 1:11 zegt: 'In Hem zijn wij ook een erfdeel geworden, wij, die daartoe voorbestemd waren, naar het voornemen van Hem Die alle dingen werkt overeenkomstig de raad van Zijn wil.'

2. Gods bekend gemaakte (morele) wil

God omschrijft in Zijn Woord hoe we zouden moeten leven. In Romeinen 12:1-2 lezen we:

'Ik roep u er dan toe op, broeders, door de ontfermingen van God, om uw lichamen aan God te wijden als een levend offer, heilig en voor God welbehaaglijk: dat is uw redelijke godsdienst. En word niet aan deze wereld gelijkvormig, maar word innerlijk veranderd door de vernieuwing van uw gezindheid om te kunnen onderscheiden wat de goede, welbehaaglijke en volmaakte wil van God is.'

Walter Elwell zei hierover: 'We spreken hier ongetwijfeld van een groot mysterie over hoe een heilig God die zelfs niet eens kan kijken naar het kwaad (Heb.1:13), Zijn wil kan uitvoeren doorheen het kwaad, maar dat Hij dat doet is duidelijk hetgeen de Bijbel onderwijst. Als er iets buiten Gods wil kon plaatsvinden, zou het op zichzelf een god vormen en een rivaal van God zijn. Zoiets kan nooit het geval zijn. God alleen is God; er is geen ander.'²

Was Jezus' dood Gods wil?

Was het Gods wil dat Jezus stierf aan het kruis? Met hetgeen we net stelden, zou je moeten antwoorden met 'nee' en 'ja'.

Nee. Het is niet Gods wil dat er iemand vermoord wordt, laat staan de onschuldige Zoon van God!

Vergiet iemand het bloed van de mens, door de mens zal diens bloed vergoten worden; want naar het beeld van God heeft Hij de mens gemaakt (Gen.9:6).

U zult niet doodslaan (Ex.20:13).

Jezus antwoordde: U zou geen enkele macht tegen Mij hebben, als het u niet van boven gegeven was; daarom heeft hij die Mij aan u overgeleverd heeft, een grotere zonde dan u (Joh.19:11).

Ja. Het was Gods wil dat Jezus Christus stierf voor de zonden van Zijn volk!

Maar het behaagde de HEERE Hem te verbrijzelen, Hij heeft Hem ziek gemaakt (Jes.53:10).

Zwaard, ontwaak tegen Mijn Herder en tegen de Man Die Mijn Metgezel is, spreekt de HEERE van de legermachten. Sla die Herder en de schapen zullen overal verspreid worden (Zach.13:7).

Hierin is de liefde, niet dat wij God lief hebben gekregen, maar dat Hij ons liefhad en Zijn Zoon zond als verzoening voor onze zonden (1Joh.4:10).

Zelfs in de Bijbel worden de 'nee' en 'ja' samen gebruikt om Gods twee willen te openbaren:

En de Zoon des mensen gaat wel heen zoals bepaald is, maar wee die mens door wie Hij verraden wordt (Luk.22:22).

Deze Jezus, Die overeenkomstig het vastgestelde raadsbesluit en de voorkennis van God overgegeven is, hebt u gevangengenomen en door de handen van onrechtvaardigen aan het kruis gespijkerd en gedood (Hand.2:23).

Want, in waarheid, tegen Uw heilig Kind Jezus, Die U gezalfd hebt, zijn Herodes en Pontius Pilatus samen met de heidenen en de volken van Israël bijeengekomen, om alles te doen wat Uw hand en Uw raadsbesluit van tevoren bepaald had dat er gebeuren zou (Hand.4:27-28).

Hoe weten en doen we Gods wil?

1. Vertrouw op de soevereine wil van God

Jerry Bridges omschreef het zo:

'Onze plicht vinden we terug in de bekend gemaakte wil van God in Bijbel. Ons vertrouwen moet zijn in de soevereine wil van God, terwijl Hij doorheen de alledaagse omstandigheden van ons leven werkt voor ons goed en Zijn glorie.' ³

Vooraleer we het hebben over de bekend gemaakte wil van God, moeten we eerst leren vertrouwen op Zijn soevereine wil.

Psalm 115:3 zegt: 'Onze God is immers in de hemel, Hij doet al wat Hem behaagt.' Als er dingen gebeuren die ons Gods soevereine wil in vraag doen stellen, moeten we eraan denken dat onze beperkte gedachten de gedachten van God nooit kunnen doorgronden (Jes.55:9). We moeten Hem vertrouwen, wetende dat Hij wijs, goed en liefhebbend is en daarbij alles in handen heeft. Verder moeten we, wat er ook mag gebeuren, geloven dat 'voor hen die God liefhebben, alle dingen meewerken ten goede, voor hen namelijk die overeenkomstig Zijn voornemen geroepen zijn' (Rom.8:28). Daarom wandelen christenen 'door geloof, niet door aanschouwing' (2Kor.5:7). John Newton zei: 'Mocht ik ook maar iets van zijn plan kunnen verbuigen, dan zou ik het enkel kunnen verknoeien.' ⁴ Deze houding weerhoudt ons steeds van het boos worden op God.

2. Verlang naar de bekend gemaakte wil van God

Je kan pas de wil van God gaan doen, als je er ook naar verlangt. Daarom moeten we, in Gods genade, tot een punt komen waarin we Hem vertrouwen en het tot uitvoer zien

komen van Zijn wil ons grootste genot wordt. We moeten met plezier instemmen met de Bijbel dat het een 'goede, welbehaaglijke en volmaakte wil van God is' (Rom.12:2). We moeten verlangen naar Zijn wil en niet de onze. Zo stelde John Newton het: 'Wat U wilt, wanneer U het wilt (en) hoe U het wilt.' ⁵

'In de eerste tuin veranderde "niet Uw wil maar de mijne" (uitgebeeld door Adam) het paradijs in een woestijn en bracht het mensen van Eden naar Gethsémané. Nu geeft "niet Mijn wil maar de Uwe" (uitgebeeld door Jezus Christus) leed aan de Man die het bidt, maar verandert het de woestijn in het Koninkrijk en brengt het mensen van Gethsémané naar de poorten van de heerlijkheid.' ⁶

3. Doe de bekend gemaakte wil van God

Ook al hebben we geen controle over Gods soevereine wil, toch horen we wijze beslissingen te nemen met betrekking tot Gods bekend gemaakte (of morele) wil zoals we die in de Bijbel terugvinden. In de eindeloze zoektocht van de mens om de wil van God te kennen, heb je enkel de Bijbel en een hart dat ernaar verlangt om gehoorzaam te zijn nodig.

Wat wilt God dat ik doe?

Stop hier even en denk er eens over na. Noem eens enkele dingen waarvan de Bijbel weergeeft dat God wilt dat alle mensen die doen. Hier zijn alvast enkele voorbeelden:

- God liefhebben Mark.12:30
- Anderen liefhebben Luk.10:27
- Seksuele reinheid 1Thes.4:3
- Zelfbeheersing 1Thes.4:4
- Zuiver taalgebruik 1Tim.4:12
- Vruchten van de Geest Gal.5:22
- Zorg voor de zwakken en hulpelozen Jak.1:27
- Respect voor het leven Ps.139:13-16
- Sterke werkethiek Kol.3:23
- Bescheidenheid 1Tim.2:9
- Nederigheid Kol.3:12
- Eerlijkheid Ef.4:25
- Vergevingsgezindheid Mat.6:14-15
- Eren en gehoorzamen van ouders Ef.6:1-3
- Onderwerpen aan het gezag van de overheid Rom.13:1-7

(Sommigen stellen dat wanneer we de eerste twee doen (God liefhebben boven alles en je naasten als jezelf), we verder mogen doen wat we willen zonder bezorgd te hoeven zijn dat we buiten Gods bekend gemaakte wil vallen (Luk.10:27, Mat.22:37; Deut.6:5).)

Hoe belangrijk is het eigenlijk om Gods wil zoals Hij die heeft geopenbaard in de Bijbel te gehoorzamen? Luister eens naar Jezus' woorden: 'Niet ieder die tegen Mij zegt: Heere, Heere, zal binnengaan in het Koninkrijk der hemelen, maar wie de wil doet van Mijn Vader, Die in de hemelen is' (Mat.7:21). De ware gelovigen komen niet zozeer tot uiting door hun geloofsbelijdenis, maar wel door hun verlangen en bekwaamheid om Gods wil te gehoorzamen zoals die terug te vinden is in de Bijbel.



PRAKTISCH

Gods wil kennen in het alledaagse leven

God heeft ons in de Bijbel duidelijk bekend gemaakt wat Zijn wil is, en toch moeten we dagelijks vele beslissingen nemen waarbij we niet specifiek of rechtstreeks de antwoorden vinden in de Bijbel.

Welke carrière moet je bijvoorbeeld kiezen? Met wie zou je moeten trouwen? Hoe zou je de kinderen moeten opvoeden? Welke filmen mag je kijken?

Hoe kunnen we nu een keuze maken in iets waar e Bijbel niet specifiek of direct over spreekt?

1. Bid

Vraag God om de nodige wijsheid om een doordachte keuze te maken die Hem het meest verheerlijkt. Jakobus 1:5 zegt: 'En als iemand van u in wijsheid tekortschiet, laat hij die dan vragen aan God, Die aan ieder overvloedig geeft en geen verwijten maakt, en ze zal hem gegeven worden.' En Spreuken 3:5-6 vult dit als volgt aan: 'Vertrouw op de HEERE met heel je hart, en steun op je eigen inzicht niet. Ken Hem in al je wegen, dan zal Hij je paden rechtmaken.'

- Lees de Bijbel

Hoewel de Bijbel soms geen specifieke antwoorden biedt op bepaalde keuzes die je moet nemen, bevat hij toch tal van algemene principes die je de nodige richting geven. Hier alvast enkele principes uit 1Korinthe die tot nut kunnen zijn in het nemen van beslissingen:

- Is het nuttig?

Alle dingen zijn mij geoorloofd, maar niet alle dingen zijn nuttig (1Kor.6:12a).

Zal de mogelijke beslissing voor mij of anderen geestelijk en/of lichamelijk nuttig zijn?

- Zal het mij beheersen?

Alle dingen zijn mij geoorloofd, maar ik zal mij niet onder de macht van ook maar iets laten brengen (1Kor.6:12b).

Zal hetgeen ik overweeg te hebben of te doen op één of andere manier controle over me hebben? Zal het mij beheersen?

- Kwetst het anderen?

Daarom, als het voedsel mijn broeder doet struikelen, dan zal ik in eeuwigheid geen vlees meer eten, opdat ik mijn broeder geen oorzaak geef tot struikelen (1Kor.8:13).

Zal de beslissing die ik wil nemen een effect hebben op anderen? Zal deze beslissing een broer of zus in de Heer doen struikelen?

- Verheerlijkt het God?

Of u dus eet of drinkt of iets anders doet, doe alles tot eer van God (1Kor.10:31).

Wordt God met het nemen van deze beslissing en geeft het Hem eer?

- Kan ik met een gerust hart Jezus betrekken bij deze beslissing?

Jezus is Heere (1Kor.12:3).

Doet de gedachte dat Jezus mogelijk langs je zou staan je geweten aanklagen?

- Wat zou Jezus doen?

'Hang deze vraag op bij je thuis – "Wat zou Jezus doen" en denk dan vervolgens – "Hoe zou Jezus het doen?" Omdat wat Jezus zou doen en hoe Hij dit zou doen duwt ons steeds in de goede richting' (C.H.Spurgeon)⁷

- Richt je gedachten

Laat het woord van Christus in rijke mate in u wonen, in alle wijsheid. (Kol.3:16a)

Wanneer de woorden van Christus rijkelijk in je wonen, krijgt Zijn Geest meer ruimte om je gedachten te richten. Vergelijk het met iemand die een vreemde taal leert en meer en meer woorden en zinnen onthoudt en zich daardoor beter kan uitdrukken. Natuurlijk is

Gods Geest niet gebonden door iemands intellectuele mogelijkheid om delen van de Bijbel te onthouden, maar Hij zegent wel het verlangen om Christus' woorden leren kennen.

Filippenzen 4:8 geeft ook een handig denkpatroon voor het nemen van beslissingen:

Verder, broeders, al wat waar is, al wat eerbaar is, al wat rechtvaardig is, al wat rein is, al wat lieflijk is, al wat welluidend is, als er enige deugd is en als er iets prijzenswaardigs is, bedenk dat.

Hoe meer een gelovige zijn gedachten verzadigt met het Woord van God, hoe meer de Heilige Geest – die het Woord van God schreef en woont in de gelovige – een Bijbels besluit naar voren kan laten komen.

- Vind rust

En de vrede van God, die alle begrip te boven gaat, zal uw harten en uw gedachten bewaken in Christus Jezus (Fil.4:7; cf.Jes.26:3).

Het is waar dat God ons vrede geeft wanneer we wandelen in Zijn wil, maar toch moeten we ook steeds op onze hoede zijn omdat we soms ook een soort 'vrede' kunnen ervaren die niet van de Heer is. Die vrede die we ervaren kan mogelijk een valse vrede zijn. Lijn je vreedzame gevoelens steeds uit met een 'vernieuwing van uw gezindheid' (Rom.12:2) door middel van het Woord van God.

- Zoek wijze raad

Wie met wijzen omgaat, zal wijs worden, maar wie omgaat met dwazen, zal het slecht vergaan (Spr.13:20).

Vaak hebben andere rijpere gelovigen voor gelijkaardige situaties gestaan en kunnen ze door de gelijkaardige ervaringen en godsvrucht goede en bruikbare inzichten verschaffen.

- Handel uit geloof

En alles wat niet uit geloof is, is zonde (Rom.14:23).

Als je, na gebed en wijze raad, ervan overtuigd bent dat je binnen de grenzen van Gods Woord en je geweten wandelt, neem dan je beslissing uit geloof, wetende dat je alles, wat binnen je mogelijkheden lag, hebt gedaan om God te eren in je beslissing. Gods wil is nooit zoek geweest – en hem vinden is niet zo moeilijk of mysterieus als sommigen laten uitschijnen. A.W.Tozer schreef het volgende hierover: 'De man of vrouw

die zich compleet of vol vreugde heeft overgegeven aan Christus kan geen verkeerde keuzes maken – iedere keuze zal de juiste zijn.’⁸



GROEPSVRAGEN

1. Wat is volgens jou de sleutel tot het kennen en doen van Gods wil?
2. Hebreëen 1:1 zegt: ‘Nadat God voorheen vele malen en op vele wijzen tot de vaders gesproken had door de profeten, heeft Hij in deze laatste dagen tot ons gesproken door de Zoon.’ Hoe communiceerde God volgens dit vers in het verleden en hoe doet Hij dat tot ons vandaag?
3. Waarom kunnen gevoelens soms misleidend zijn als het op het kennen van Gods wil aankomt?
4. Op welke wijze is ‘wachten op God’ van toepassing in deze cache?
5. Waar past de Heilige Geest in heel dit proces?



MEMORIEVERS

(God) Die alle dingen werkt overeenkomstig de raad van Zijn wil (Ef.1:11).



GEBED

- ✓ Dank God om Zijn bekend gemaakte wil.
- ✓ Loof God om Zijn soevereine wil.
- ✓ Vraag God om de nodige wijsheid en inzichten in het nemen van beslissingen.

¹ Bron onbekend.

² Walter Elwell, *Evangelical Dictionary of the Bible* (Grand Rapids: Baker, 1996), p. 653.

³ Jerry Bridges, *Trusting God* (Colorado Springs: NavPress, 1988), p. 114.

⁴ John Newton, *Works* (N. Whiting, 1824), p. 212.

⁵ John Newton, *Works* (Edinburgh, T. Nelson and Sons, 1853), p. 308.

⁶ D.A. Carson, *Matthew Commentary* (Grand Rapids: Zondervan, 1984), p. 545.

⁷ Carolyn Ragodos, *The Personal Path to Virtue* (Bloomington: WestBow, 2014), p. 231.

⁸ A.W. Tozer, *Four Ways to Find God's Will* (HIS Magazine, May 1969), p. 9.